

PĀRSKATS

par Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra veiktajām pārbaudēm radiācijas drošībā

2019. gads

2019.gadā Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra (turpmāk – VVD RDC) Inspekcijas daļa (4 vecākie inspektori) veica:

- **149 plānotas pārbaudes operatoru kontrolētajās teritorijās, kurās veic darbības ar jonizējošā starojuma avotiem saskaņā ar izsniegtajām licencēm vai reģistrācijas apliecībām;**
- **9 iepriekš neplānotas pārbaudes,** reaģējot uz saņemto informāciju no valsts iestādēm vai iedzīvotājiem par aizdomām par radioaktīvu materiālu klātbūtni vietās, kurās netiek veiktas licencētas darbības ar jonizējošā starojuma avotiem

Plānoto pārbaūžu laikā tika pārbaudīta radiācijas drošības prasību izpilde, operatoram veicot darbības ar jonizējošā starojuma avotiem saskaņā ar VVD RDC izsniegto reģistrācijas apliecību vai licenci.

VVD RDC izstrādāti kritēriji, pēc kuriem vērtē pārbaūžu rezultātus attiecībā uz operatoru veikto darbību atbilstību radiācijas drošības prasībām. Pārbaudes rezultātus novērtē saskaņā ar kritērijiem:

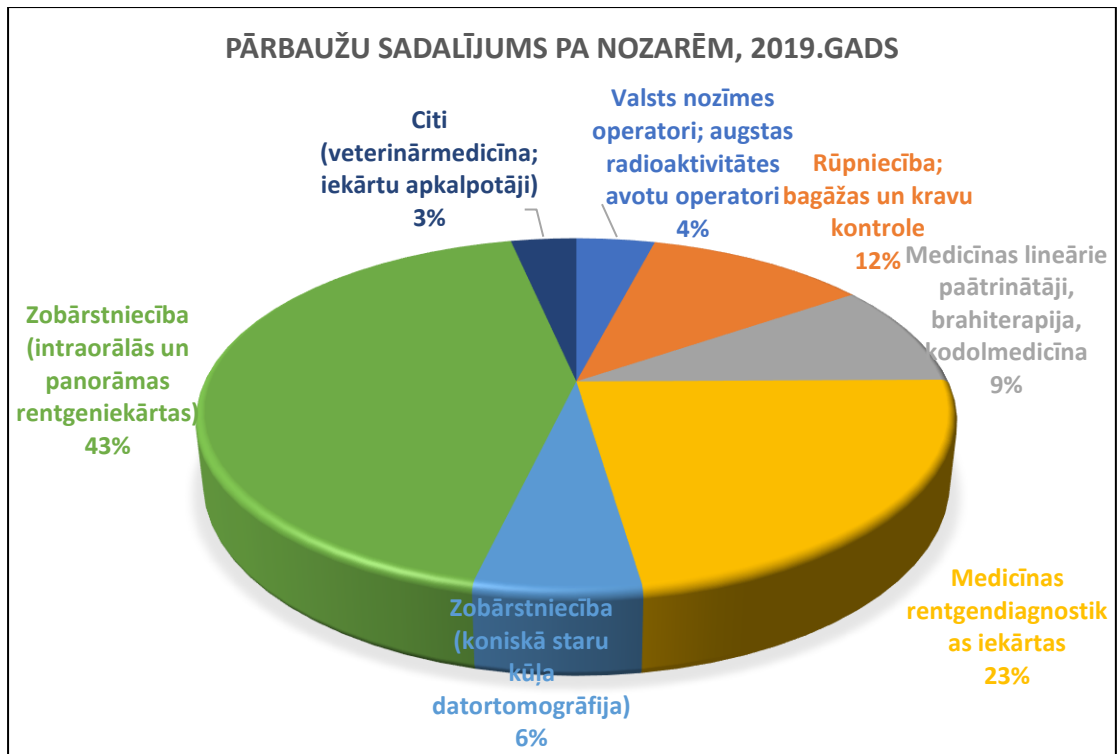
- **Atbilst** - operatori, kuri pamatā atbilst tiesību aktos noteiktajiem nosacījumiem, bet ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi;
- **Neatbilst** - operatori, kuri neatbilst tiesību aktos noteiktajiem nosacījumiem.

No 2019.gadā veiktajām 149 plānotajām pārbaudēm 97 gadījumos (65%) tika novērtēts, ka operatora darbība atbilst radiācijas drošības prasībām, bet 52 gadījumos (35%) – neatbilst.

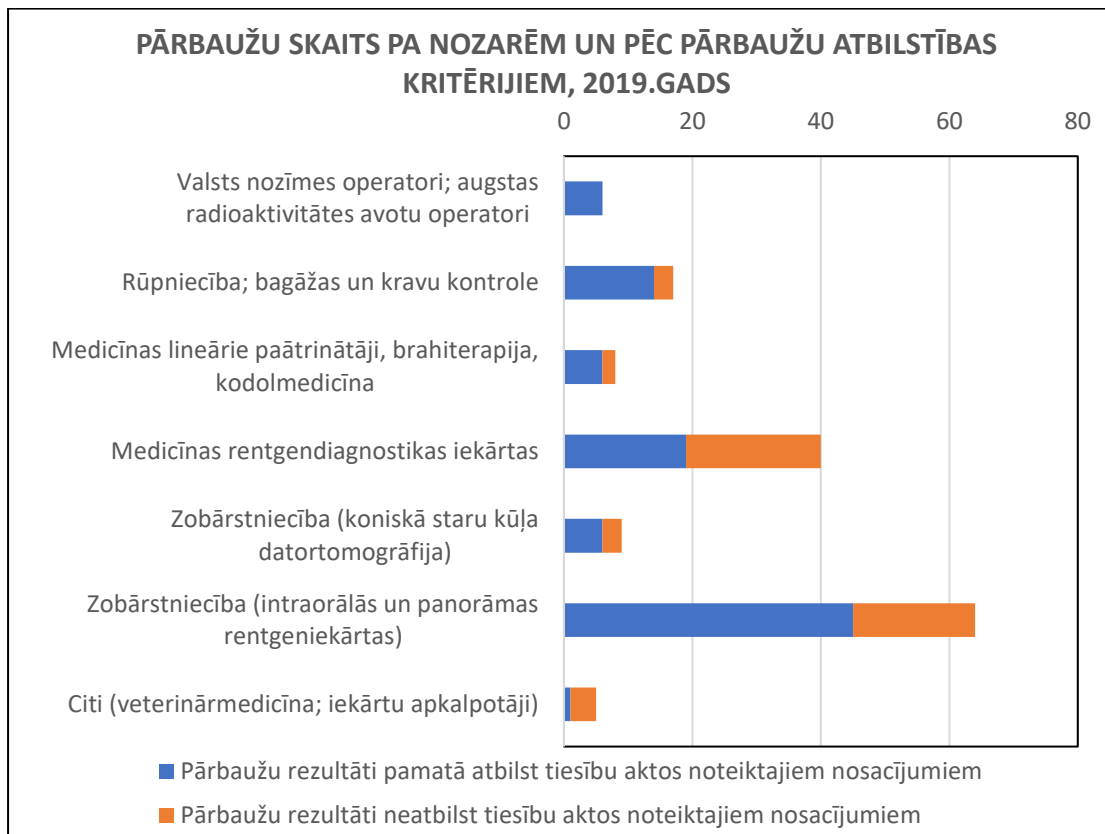
VVD RDC inspektori pārbaudes aktos norādīja veicamo rīcību (ar izpildes termiņiem) neatbilstību novēršanai. Neatbilstības tika konstatētas attiecībā uz dažādām prasībām – attiecībā uz darbinieku apmācību, individuālo dozimetriju, darbinieku un pacientu radiācijas aizsardzību, medicīnas radioloģisko iekārtu tehnisko parametru neatbilstība prasībām, darbību uzsākšanu ar jonizējošā starojuma avotiem, nesaņemot licenci u.c.).

Kopumā 2019.gadā septiņos gadījumos tika konstatēta radiācijas drošību regulējošo normatīvo aktu pārkāpšana, kuri saistīti ar darbinieku aizsardzību pret jonizējošo starojumu vai notikusi darbību veikšanu ar jonizējošā starojuma avotiem bez likumā paredzētās licences vai reģistrācijas, un tika pieņemti lēmumi par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu un soda naudas piemērošanu (saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 87¹.pantu).

Pārbaudes tika veiktas pie dažādu nozaru operatoriem. 1.attēlā parādīts pārbaūžu procentuālais sadalījums pa nozarēm.

1.attēls. Pārbažu radiācijas drošībā procentuālais sadalījums pa nozarēm, 2019.gads

2.attēls. Pārbažu skaits radiācijas drošībā pa nozarēm un pēc pārbažu atbilstības kritērijiem, 2019.gads

2.attēlā parādīti pārbaužu radiācijas drošībā rezultāti, atšķirīgās krāsās atzīmējot operatorus, kuri pamatā atbilst tiesību aktos noteiktajiem nosacījumiem, un operatorus, kuri neatbilst nosacījumiem. Nozares izkārtotas pēc riska novērtējuma par iespējamo apdraudējumu no operatoru jonizējošā starojuma avotiem un ar tiem veicamajām darbībām, sākot ar valsts nozīmes operatoriem un operatoriem, kas lieto augstas radioaktivitātes slēgtos starojuma avotus, un noslēdzot ar zobārstniecību, veterinārmedicīnu un rentgeniekārtu apkalpotājiem.

Lielāka riska objektiem pārbaužu laikā vairumā gadījumu konstatēta atbilstība tiesību aktos noteiktajiem nosacījumiem. Pārbaužu rezultāti vērtējumi pozitīvi, kā arī vienlaikus apstiprina VVD RDC veiktās uzraudzības ietekmi, jo operatori paaugstinātā riska dēļ tiek pārbaudīti biežāk.

01.02.2020.